

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atassats 10 céntims.

ADMINISTRACIO Y REDACCIO: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50.
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

UNA MONARQUÍA MODELO.

A monarquia modelo no tenim de buscarla per Europa, ahont cada dia va debilitantse la veneranda institució. Pera trobar-la tal com desitjarla pujan los monarquichs més fervents y entusiastas, precisa dirigir-se a un altre continent, com per exemple, al frica.

Allà, en la costa africana, radica la monarquia de Dahomey, una nació composta exclusivament de gent de color, no sé si per efecte del clima ó per efecte de la mateixa monarquia que a tots los seus súbdits ha tingut la gracia de ferlos tornar negres.

Es aquell un gran país.

Ara ultimament lo rey encarregat de administrarlo ha comés no sé quinas barbaritats contra las vehinas colonias francesas; lo cert es que 'l govern de la República se disposa a reprimir durament als dahomeyans, lo qual no deixa de ser altament deplorable. ¿Qué fan las monarquias europeas? ¿Cóm consenten que s' atenti a la integritat de una monarquia tan castissa?

Perque, al Dahomey existeix la major quantitat de monarquia possible. Allà diuen: «lo poder real ve de Déu: es aixís que Déu es omnipotent; donchs lo poder real ha de revelar torsosament la mateixa omnipotencia.»

En aixó son lògichs los dahomeyans.

Aixís es que 'l rey del Dahomey es senyor absolut de vidas é hisendas. Quan un súbdit no li agrada per la seva bona cara, li dispensa l' honor de suprimirlo. L' heréu legítim de tots los dahomeyans que moren, ja de mort natural, ja de real ordre, es lo monarca. De manera que 'ls Gironas de aquell país no tenen may la pell segura. Si al rey li fan goig las sévas riquesas, de primer antuvi 'ls escabeta y després los hereda.

Pero ¿y 'ls fills dels sacrificats, qué diuen?—preguntaran vostés.

Los fills, al Dahomey, ja desde petits, no pertanyen al pare que 'ls engendra, sino al rey. Aquest s' encarrega d' educarlos, mantenillos allunyats de la familia, perque no li cobrin cap afecte y 'l tingan tot enter posat en lo monarca. Los fills de aquell modelo de monarquia son educats pera ser monarquichs perfectes.

Aixís es que adoran y reverencian no sols la persona del rey, sino todas las sévas cosas, tots los objectes que posseheix; lo barret del rey, la casaca del rey, y avants que tot y sobre tot lo bastó del rey.

Los reys de aquí gastan cetno: lo de Dahomey bastó.

No existeix al mon monarquia sense una ó altra ficció que serveix per' amenisarla més ó menos. Las monar-

quias constitucionals están basadas en la ficció de que 'l monarca reyna y no governa. Al Dahomey, monarquia modelo, no poden faltarhi ficcions, y una n' hi ha que val per mil.

Al Dahomey existeixen dos reys: lo rey que 's veu y 'l que no 's veu. Al primer se li atribueixen totas las cosas bonas que ocorren en lo país: ell es la causa de la salut, de la alegría, de las bonas cullitas, de las plujs a temps. Per aixó 'l estiman tant. Las cullitas dolentas, las pestes, la fam y las calamitats públicas, s' atribueixen al rey ocult, qual rey, encare que no 's deixi veure, té palau, guardia permanent y cobra ab tota regularitat una llista civil considerable.

Y a pesar de que 'ls dahomeyans, en materias religiosas son adoradors del sol, y per consegüent de la llum, no veuen que ab aixó dels dos reys los ensarroman. La passió monarquica 'ls quita 'l coneixement.

Acabo de parlar de la religió dels dahomeyans, y he de afegir que a mes de adorar al sol, creuen a ulls cluchs en la immortalitat del ánima y en la existencia de un' altra vida.

Tant es aixís que 'l rey quan vol desferse de un súbdit ho fa dihent que necessita enviar un recado a un dels seus antepassats.

Aixís, per exemple, fa agafar a la víctima destinada al sacrifici, y avants de llevarli 'l cap li diu:

—Mira, noy, t' arribarás ab un salt a l' altre barri, y donarás expressions a la mèva avia.

Sent los dahomeyans monarquichs de tan bona casta, en materias femeninas imitan al seu monarca. Raro es lo rey que 's contenta ab la seva dona: pera més informes en Carlets de las húngaras: donchs los súbdits del rey de Dahomey ne tenen tantas com ne poden mantenir... y ¡viva la gresca!

No s' hi casan, las compran. Quan una dona es infiel, lo seductor paga al primitiu marit lo que aquella li havia costat de compra; y aixís tot s' arregla amistosamente.

Lo rey posseheix un harém molt ben provehit: la reyna favorita, que porta 'l nom de Dada (un nom catalá, per cert molt significatiu) té dret de vida y mort sobre las demás odaliscas. L' harém del rey es, donchs, un galliner governat per una gallina.

Pero no todas las donas se dedican allí al recreo dels homes.

N' hi ha una porció que adoptan un ofici enterament oposat al de la dona en general.

Las del harém fan fills; las exceptuadas los destán.

Aquí serían consideradas com a monjas, desde 'l moment que fan vot de castedat y no solen rómpre'l. Las monjas de aquella admirable monarquia se dedican al art de la guerra, y portan lo nom de amassonas. En lo seu ofici destructor son terribles; implacables, no tenen entranyas, ni coneixen misericordia. Las amassonas dahomeyanas son las que més barbaritats han comés en las colonias francesas.

Aixís es que 'ls soldats francesos están frisosos d' ennastarlas.

Las principals donas del harém acostuman a pendre part en las deliberacions relativas a la gobernació del Estat. Las que no gosan de tan alt privilegi se dedican

al servey del monarca, y algunas desempeñan cárrechs públichs tan importants, com lo de presentar al rey l' escupidora.

Pero a més de las donas concelleras d' Estat hi ha un primer ministre que porta un nom catalá també y molt significatiu: lo primer ministre, ó com si diguessen lo Sagasta del Dahomey, té 'l nom de Mingo.

En las monarquias constitucionals lo verdader mingo es lo monarca.

Tals son los principals caràcters de un poble, que desde 'l moment que ha buscat bronquina als francesos, donarà molt que parlar, en las actuals complicacions internacionals.

Los monarquichs del mon enter, ó son monarquichs molt aygualits ó han de sentir grans afeccions per la monarquia modelo, castissa y pura del Dahomey.

¡Quants d' ells no 's farien dahomeyans honoraris, may siga sino per la llemadura de tenir harém!

P. K.

ISMARCK ha caygut. ¡Qui ho havia de dir! Tant com li deu l' casa reynant de Prusia! Ell va conduhiria de victoria en victoria fins a ferla duenya y senyora del més poderós imperi d' Europa.

Bismarck es un home eminent y y que sab molt.

Pero ab tant com sab, ignorava una cosa: que la ingratitud es la qualitat distintiva dels monarcas.

La cayguda de 'n Bismarck dona lloch a tota mena de cábalas y comentaris. Es veritat que al atmétreli la dimissió l' emperador Guiliém ha tractat de omplirlo de distincions y obsequis. Li ha regalat un retrato de cos enter y li ha dispensat l' obsequi de nombrarlo duch de Luxemburgo.

En quant al ducat, s' ha negat a acceptarlo: lo únich que ha admés ha sigut lo retrato; y encare perque li queda un recurs: lo recurs de penjarlo de cara a la paret.

A certas personas, en Bismarck ja may més ha de poderlas veure.

Ni en pintura.

Un diplomàtic eminent ha dit:

—L' acte del emperador pot portar lo derrumbament del colossal imperi de Alemania. Succeheix ab los grans poders lo que ab las grans fortunes. L' avi las afanya, lo fill las sosté, lo nèt las derrotxa.

Lo successor de 'n Bismarck es un tal Caprivi, un home fins ahir completament desconegut en lo resto de

REVISTA DE TEATROS.

Se veu que la gent no està per comedies.

Escamat lo públic, en vista de la sèrie d'esperpents que d'un quant temps a aquesta part s'han anat estrenant en los teatros polítics, ha perdut l'afició al gènere dramàtic i s'ha mirat amb certa indiferència tot lo que s' refereix a aquest ram.

A pesar d'això, hi ha alguns teatros que se sostenen, ja per estar subvencionats, ja per ser los actors gent purament aficionada que no mira las ganancias... ni paga l'loguer del local.

En prova d'això, donarem als nostres lectors una lleugera idea de l'actual situació de las principals companyias espanyolas.

Teatro ministerial.—Tan aviat diuen que s' declara en quiebra, com s' assegura que ha renovat la contracta per dos anys més. Lo reputat primer actor Sr. Llagasta, que dirigeix la companyia, sembla que se las promet molt felissas y creu treure grans resultats de la comedia titulada *El sufragio empantanado* o *Qui dias passa, anys empeny*. Las representacions d'aquesta obra fa temps que duran, y duraran més encare, perque darrera d'ella, no hi ha cap més comedia en preparació.

Teatro conservador.—Sense públic, sense fondos y sense repertori, la direcció s' empenya en donar funcions que s' converteixen sempre en fracassos. No hi ha dia que fas-sin pèl gasto. A causa d'això, la companyia s' ha insubordinat, y alguns tractan de buscar-se las bessas, sollicitant colocació en lo *Teatro ministerial* y en altres coliseus. Ultimament s' ha dit que s' treballa per contractar al aplaudit tenor bufo senyor Arseni del Llorón. Veurem que n' resultará.

Teatro militar.—Aquest nou local, conegut més vulgarment ab lo nom de *Teatro de n' Cassola*, arrastra una existencia sumament misera. Lo seu repertori queda reduhit a algunas pessas ridiculas que no s' aguantan tres dias al cartell. Fa mitj any que venen anunciant un' obra de gran aparato y molt barullo titulada *Lo gran cop*; pero no fan més que anunciar-la, sense estrenar-la may. Si la cosa segueix marxant aixís, es fácil que dintre de poch temps l' empresa del *Teatro de n' Cassola* se n' vaja al cel... ó a París, a veure si en Rosilla li escriu un' obra de sensació.

Teatro maritista.—Lo soroll que va moure al inaugurar las funcions, s' ha extingit completament. Bè es veritat que el gènere d'obras ha variat d' un modo massa radical: avants representava dramas y tragedias, ara hi fan putxinel·lis. Fins han suprimit l' orquesta: per ahorrar gastos, l' empresari senyor Mirtos entreté al públic en los intermedis tocant lo violón.

Circo-Romero.—Segueix explotant lo gènere de sempre Gimnasia, salts mortals, equilibris y rarezas d' aquestas. L' aplaudit clown *El Pollo* continua assombrant a la concurrencia ab lo seu repertori de planxas y ab la seva sort de la barra, en qual gènere no té rival. Diu que ara ensajan una moixiganga que s' titula: *¿Qui m' fa més aviat ministre?*

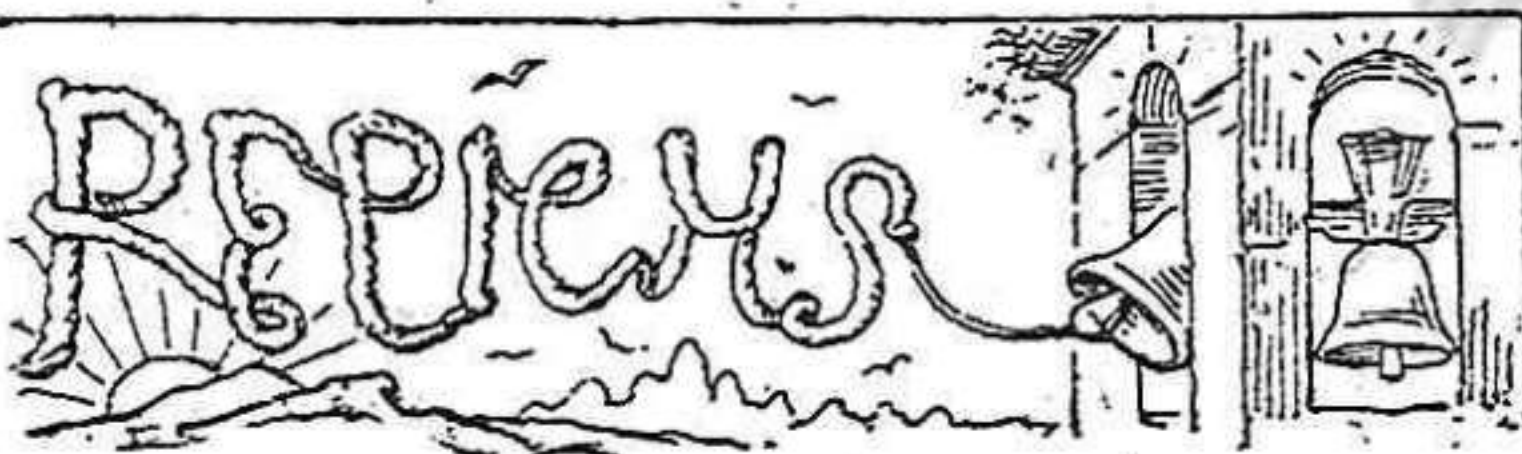
Teatro agricola.—L' empresari d' aquest teatro senyor Gatazo es un dels actors que més llarga la saben. Tot donant funcions pèl seu compte, està en tractes ab lo senyor Llagasta, pera veure si funciona la seva companyia ab la del *Teatro ministerial*. L' obra que fins ara li ha donat més bon resultat es *Quien no llora no mama*, que s' ha representat ja més de setanta vegadas. Si tanca l' teatro y s' fa la fusió de que hem parlat, diu que estrenará per despedida un sainete denominat *El proteccionismo comedia* es ó *Ahi me las den todas*.

Teatro carlista.—Aburrida la companyia en vista dels mals negocis que feya a Madrid, ahont hi ha un tal N. C. Dal que li vol fer la competencia, ha resolt empendre un viatge per Espanya, donant funcions a tot arreu. Fins ha recorregut varios pobles de Catalunya, sent xiulada per tot allí ahont s' ha presentat y recullint més tronxos que diners; pero l' empresari senyor Serrault es un home tussut, y diu que, ni que l' escalabrin, ha de continuar l' itinerari que s' ha trassat. Encare no han anat a Sant Boy; pero hi aniran un dia d' aquestos.

Teatro republicà.—Está tancat. La empresa s' ocupa activament en la preparació de l' obra d' espectacle *Ja la tenim!* per la qual hi ha comensats treballs de molta importancia.

Per avuy no 'ls podem dir res més.

FANTÀSTICH.

A Junta encarregada de celebrar lo centenari de Colón, destina 50,000 duros a erigir, aquí a Barcelona, un arch triunfal, destinat al immortal navegant.

Però quánt s' hi jugan que l' arch aquest no s' erigeix? Ca: ni l' arch, ni l' arquet.

Colón va descobrir l' América; pero la Junta del centenari no es capàs de descobrir los diners necessaris pera honrar la memoria del célebre almirant.

¡Aun hay patria, Veremundo!

Ab lo titol de *Circulo Nacional*, acaba de constituir-se a Madrid una associació importantissima, presidida per l' actual ministre de Foment, qual associació farà una propaganda molt activa y donará conferencias públicas... ¿per qué dirian?

Per fomenlar las corridas de toros.

Sr. Sagasta: ja véu a que s' dedican los seus companys de ministeri. Casi estich tentat a demanarli que suprimessi l' ministeri de Foment per innecessari, substituintlo per un *ministeri de la Tauromaquia*.

De una iglesia de Córdoba han sigut robats ornamentals y alhajas per valor de tres milions.

Y després dirán los impios que de frequentar las iglesias no se 'n tréu cap profit!

Si a Madrid tenen un Martínez Campos, a Barcelona tenim una Martínez y una Campos, que totas dugas plegadas valen més que l' héroe del garrofer y del hostal de la Corda.

O sinó vagin al *Eldorado*.

L' altre dia uns militars que s' hi trobavan, ho deyan:—Aquí no hi ha més Martínez Campos que aquest parell de barbianas. Quan ellas vulgan, sublevan a tota la guarnició.

Capitol de las cosas extranyas.

Continúan vivint del pressupost las monjas exclaustradas del any 35, y la més jova contarà avuy dia més de 70 anys. Donchs, a pesar de que la major part ja farán malvas, la cantitat que aquest any se 'ls hi assigna ha sulert un augment de 80,000 duros.

¿Com s' explica aquest misteri?

Un home molt religiós tractava de convence'm, dientme:

—Ja veurá: potser n' han fet de petites.

Llegeixo:

«A Sabadell ha mort una criatura poch després de ser batejada, a consecuencia de la fredor de l' aygua ab que la feren entrar en lo gremi de la Iglesia.»

Desgraciada criatura! Los seus pares podran dir:—Mentres la batejavan, ja li varen rompre l' batisme!

Una definició de la monarquia constitucional.

«La monarquia constitucional es un sistema, en virtud del qual lo rey fa 'ls ministros y las Cámaras los desfán.»

Los inglesos son insaciables. Després dels fets de Delagoa, han comés un altre atropello a Chiré.

Es veritat que aqueixa vegada han donat satisfaccions a Portugal, dihent que han obrat inadvertidament.

Son tals las sevas inclinacions, que se semblan a aquell tipo que s' disculpava davant dels tribunals, dihent:

—Es veritat que m' van sorprendre ab la má ficada dintre de la butxaca de un vehi; pero jo m' creya tenirla ficada dintre de la méva... Va ser una distracció... Ja veuen, senyors: a una distracció, tothom hi está subjecte.

Diu un revister del *Brusi*:

«Pera n' Romero Robledo, parlar es viure. Lo càstich per ell, cruel, mortal, seria quedarse afonich.»

Tant se val dir que l' home de la barra es la primera figura...

—¿Del sistema parlamentari?

—No, senyors: del sistema xarramentari.

Lo marquès de Serrault ha suspés per després de Pasqua lo seu viatge a Valencia, declarant que passarà la Senmana Santa a Barcelona.

Ha vingut l' ocasió de que 'ls liberals l' obsequiem. Ja que 'ls carlins s' han atipat en gran escala, los liberals podem obsequiarlo ab un dejuni.

Jo per la méva part faig un.

Un eco de Sant Joseph.

Arriba un Josepet al café, y 'ls seus companys de taula, li diuen:—Hola, noy, ¿qué pagas?

—¿Jo? ¿Y per qué m' ho preguntéu?

—¿No se llama V. José?—li pregunta un castellà.

—No, senyor.

—¿Pues cómo se llama V.?

—Me llamo andana.

Y al dir això toca pipa, deixantlos ab un pam de boca oberta.

Mentres transportavan l' altre dia las calderas que destinadas al vapor de guerra *Alfonso XIII* s' han construït en los tallers de *La Maquinista terrestre y marítima*, vaig recullir la següent frase de un ribero de la Barceloneta:

—¿Quin ventre tan gros tindrà l' *Alfonso XIII*? ¡No n' gastará poch de carbó!

A Valencia s' cantava l' *Lohengrin* últimament, y ja se sabia, cada nit l' *heraldo*, al donar una nota, desentonava.

Donchs l' últim dia que l' ópera va cantarse, desde una de las galerias del teatro, en lo moment fatal, un tranquil va tirar un gall sobre la escena.

¿Quants mestres d' estudi no demanarán ara al empresari de Valencia que 'ls contracti!

No deixaré que s' acabi la Quaresma, sense fer una observació que se m' ha suggerit ja fa algún temps.

Diuen y sostenen los católichs que la Iglesia no sols atén a la salut de l' ánima, sino també a la del cos. Per atendre a la salut corporal es per lo que ha establert l' abstinencia y l' dejuni. En la Primavera, es a dir, en lo temps de Quaresma, las sanchs rebrotan y fan moviment. Lo dejuni, donchs, es una prescripció higiénica.

Tot això está molt bè. Encare que jo, quan las sanchs se m' mogan, no aniré a consultar a cap capellá, sino a algun metje.

Pero vamos a veure: ¿Per ventura la Quaresma s' escau en Primavera en tota terra católica? No, senyors: la mateixa Quaresma, mentres aquí a Europa s' escau en la Primavera, en l' América del Sud, s' escau en la Tardor. ¿Com, donchs, la Iglesia té la pretensió de aplicar preceptes higiénichs de caràcter general qu' en certs pahissos resultan del tot contra-produhents?

Al capellá que m' ho expli-quí li regalo una estampeta.

LO INSERTAT EN LO ULTIM NUMERO

1. XARADA.—*Ca-fe-te-ra*.
2. ANAGRAMA.—*Portam-Trompa*.
3. TRENCA-CLOSCAS.—*Certamen nacional*.
4. TERS DE SILABAS.—
AN CO RA
CO LO MI
RA MI RO
5. GEROGLÍFICH.—*Petit peix, en llarch camí creix*.
Han enviat totas las solucions los ciutadans Regidor de Ofici, Sabater de pega y Nicodemus; n' han endevinadas 4, Carina y Salitrachs; 3 Pentinadora maca; 2 Un submarino, Cap de Trons y J. M. P. y 1 no més Un Ciri Neo.

XARADA.

Portant bon prima
no temis res:
nom d' un artista
prima-dos es.
De la dos-prima
se n' tréu la tres,
del tot ne tenen
tots los fusters.

A. PALLEJA.

MUDANSA.

—Deixam la tot, Celestí,
—No m' tot deixárela, Mas:
¿recordas que ab ella, ahir
vares ferme un tot al brás?

UN MOSQUEFI.

CONVERSA.

—Si Déu me dona salut
aniré aquest any, Magí...
—¿Ahont?...
—T' ho acabo de dir,
y tú algún cop hi has vingut.

MIQUELET.

GEROGLÍFICH.

FIH

LA

MII

K

CASSINO ARTESÁ DE MANRESA.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

Ciudadans Capella corcat, Atrop, Mayet, E. Palmés, J. T. R., Un Pau ab 7 criaturas, Nas de Santa una, E. Magarrinya, P. Tan, Un Vinatayre, Lotro-Chop y C., Espana bolls y Enriqueta P. de C.:—
Lo que ns enlra no fa per casa.

Ciudadans J. Vilardebó, Un Cap de trons, Trias y Clotilde, Co-fa, Marcelino Costa, Pepónide, Un encatalanat, Noy de ca l' Pelat, Lluís Orellut, Enrich Petit y Noy Cabo:—*Insertaré una alguna cosa de lo que ns remeten.*

Ciudadá Quim Artigayre: L' article «Un viatge» té un defecte: l' de pendre en serio lo viatge del marquès de Serrault. L' altre está moltíssim bè y li agraïm de veras.—J. Aladern: L' assumpte del article es massa atrevit. Té un fondo moral, es veritat; pero lo lloch de l' escena y la qualitat de alguns dels personatjes lo fan impublicable en lo nostre periódich: la poesia va millor.—Mirambell Güell y C.: La poesia es mansoya.—P. Talladas: Casi tot lo que ns remet ho aprofitarem.—E. Vilaret: Lo sonet va bè y queda acceptat.—J. Oromí A: L' assumpte del article es bastant gastat y una mica agafat pèls cabells. Tantas desgracias no solen succehir en un sol dia.—Societat *La Llum* (Palleja): Li agraïm lo nomenament de soci honorari que han dispensat al nostre director.—Tonet Llessami: Los dibuixos están millor que 'ls versos; pero ni 'ls uns ni 'ls altres fan ben bé l' pès.—R. Berenguer y demés firmants: De segur que no han interpretat la intenció exclusivament humorística del article.—Angelina Angelicó: Envihi treballs independents. No está bè que nosaltres mateixos atabém lo que surt en lo mateix periódich, sigan deguts a redactors sigan deguts a col·laboradors.—J. Alamaliv: La millor senyal de que no ho haurém rebut, es que no li hajém contestat.

LOPEZ, Editor.—*Rambla del Mitj, 20.*

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

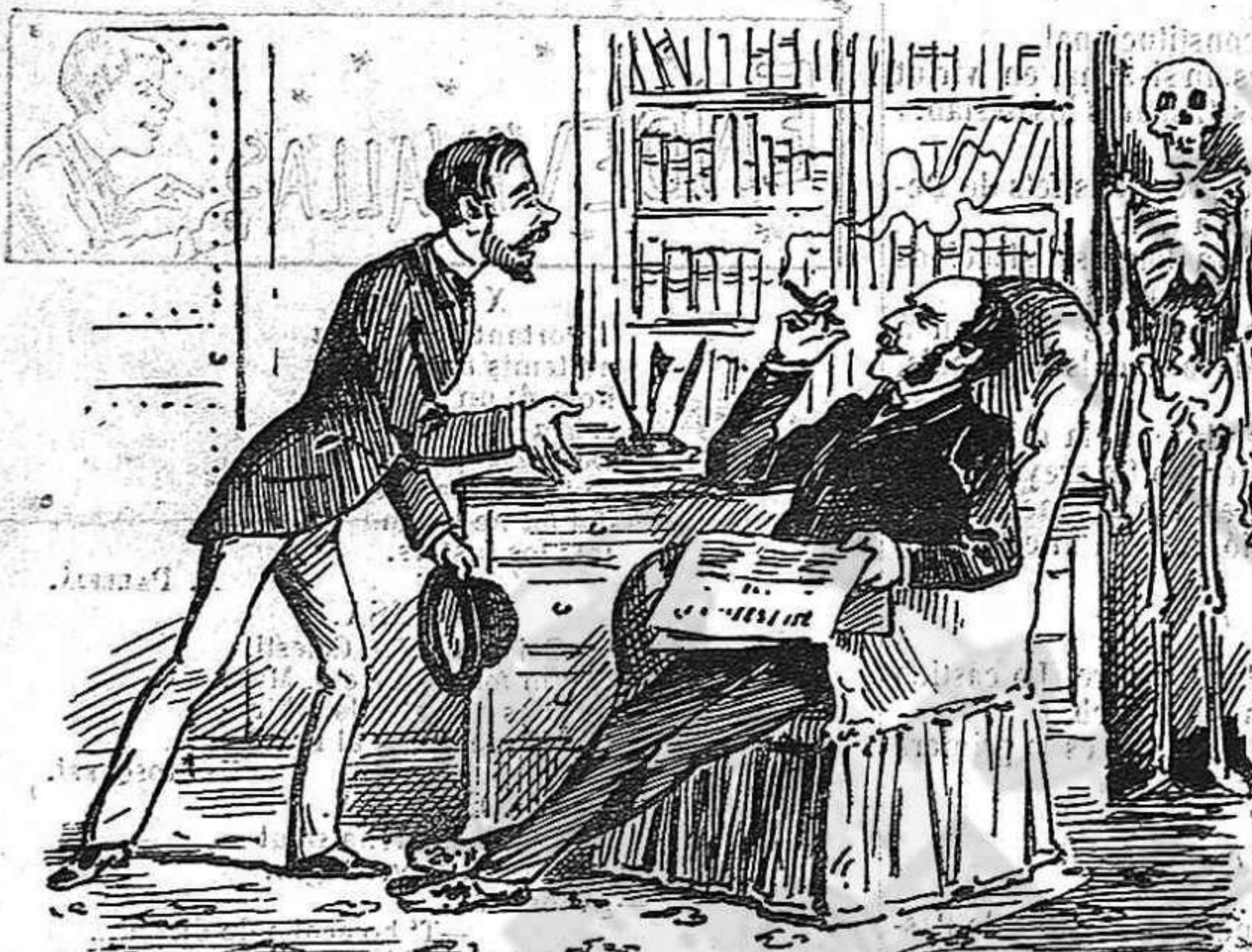
EN QUALSEVOL CASA PARTICULAR.

—Ay, ay, Pepa gahont va tant mudada? Y donchs que no encén toth? —
Ca, no senyora: avuy es festa, y no 's cryna.

EN QUALSEVOL FONDA.

—Noy, qué hi ha per dinar? —
—Avuy res, Com qu' es dia de festa! Veurá, vingui demá y dini dos vegadas.

CA'L METJE.

—Corri, Sr. Doctor: lo pare s' está morint! —
—Avuy no pot ser, qu' es festa. Digui al seu pare que s' entretinga, que demá vindré.

A CA LA LLEVADORA.

—Sra. Tereseta: lassí 'l favor de venir desseguida que tin'h la senyora ab los dolors. —
—Digui á la senyora que se 'ls aguantí fins demá.

EN LA VIA PÚBLICA.

—Corrin, vingan, que tinch lladres al pis! —
—Dona, dona, no puede ser. Avuy es festa y estamos de pas'o.

EN LO QUARTETILLO.

—Corrin desseguida, que tinch foch á casa, al carrer Vermell. —
—Impossible, noy, avuy es festa y 'l bisbe 'ns ho té privat.